STADSREGIO
ARNHEM NIJMEGEN

Het Groene Akkoord: de nieuwe uitdaging in duurzaam bouwen

Stadsregio Arnhem Nijmegen 2013

Het Groene Akkoord: de nieuwe uitdaging in duurzaam bouwen

Stadsregio Arnhem Nijmegen 2013

Hink-stap-sprong!

Als Portefeuillehouder Wonen van de Stadsregio Arnhem Nijmegen bied ik u met trots dit 'Groene Akkoord: de nieuwe uitdaging in duurzaam bouwen' aan en nodig ik alle gemeenten, corporaties en marktpartijen uit het te ondertekenen.
Er is veel aan vooraf gegaan. Het KAN-Convenant Duurzaam Bouwen uit 2000 was door ontwikkelingen in techniek en regelgeving verouderd en moest nodig worden geactualiseerd. Gemeenten in de stadsregio wensten bovendien meer uniformiteit op het gebied van duurzaam bouwen.

De afgelopen tijd is veel energie gestoken in het vernieuwen van het KAN-Convenant. Zo is er allereerst gekozen voor het hanteren van een uniforme en duidelijke systematiek voor het bepalen van duurzaamheidsprestaties in de gebouwde omgeving, namelijk GPR Gebouw en GPR Stedenbouw. Ook hebben partijen hun belangen, beleid en standpunten naar voren gebracht. Hieruit is onder andere naar voren gekomen dat we nadrukkelijk aandacht besteden aan de bestaande voorraad, omdat hier grote maatschappelijke winst is te behalen. Wij zijn daarmee één van de eerste regio's in Nederland die GPR structureel toepast in de bestaande voorraad. En tot slot hebben we stilgestaan bij de visie en de verandering die moet worden bewerkstelligd.

Om te komen tot een geleidelijke verbetering van de gebouwde omgeving moeten we ons beperken tot hoofdlijnen en bouwende partijen uitdagen om met hun eigen invulling en oplossingen te komen. Dat betekent meer vrijheid voor bouwers en meer vertrouwen van de overheid. Dat wordt voor ons allen een nieuwe uitdaging: vrijheid en vertrouwen geven en uitdagen van bouwers tot duurzame prestaties. En dit ook waarmaken.

Het resultaat mag er zijn, maar dit is maar het begin: het echte werk moet nog beginnen! Het is duidelijk dat we het nodige moeten veranderen wil duurzaam bouwen tot in de aderen van onze organisaties komen. Veranderen doe je niet van de ene op de ander dag, zeker niet als er veel partijen bij zijn betrokken. Dat gaat geleidelijk, in kleine stappen en vraagt betrokkenheid van plantoetser tot wethouder, van projectleider tot directeur. Daarom kiezen wij ervoor om eerst brede ervaring op te doen met GPR door het zoveel mogelijk in projecten toe te passen. Alle partijen leren zo hetzelfde kader te hanteren en ervaren de mogelijkheden en onmogelijkheden van de instrumenten. En als we eenmaal meer ervaring hebben opgedaan, zullen sommigen toe zijn aan ambities, zeg maar een sprong. Op het regionale duurzaam bouwen event op 19 september 2012 noemde ik dit onze Hink-stap-sprong!

Ik dank eenieder die heeft bijgedragen aan dit akkoord en wens alle partijen veel enthousiasme, inspiratie en doorzettingsvermogen toe, onder het motto: 'Alleen samen kunnen we bouwen aan een nieuwe uitdaging en onze mooie regio!'.

Frank van Rooijen,

Portefeuillehouder Wonen
Stadsregio Arnhem Nijmegen

1 Visie en veranderstrategie

De partijen die het Groene Akkoord ondertekenen verbinden zich aan de volgende **visie**: *Wij realiseren een duurzame ontwikkeling van de gebouwde omgeving in de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Het gaat er om geleidelijk aan meer duurzame woningen, kantoren en andersoortige utiliteitsbouw in onze regio te realiseren, waarbij we sturen op meer dan energiebesparing of duurzame energie. We gaan ook voor minder milieubelastende materialen, een hoog comfort en een betere gebruikskwaliteit. We kijken bij deze ontwikkeling niet alleen naar de nieuwbouw maar nog meer naar de renovatie en verbouw van bestaande gebouwen en woningen. Verder richten we ons niet alleen op een beter aanbod, ook de vraag en het gebruik van de consument en gebouwgebruiker worden nadrukkelijk hierin betrokken.*

Om onze ambitie te realiseren gebruiken we de volgende **veranderstrategie**: we gaan eerst met zoveel mogelijke partijen één gezamenlijke taal hanteren voor duurzaam bouwen en renoveren, te weten GPR Gebouw en GPR Stedenbouw. De projecten die wij vervolgens met GPR vormgegeven en realiseren maken wij openbaar op de website www.gprojecten.nl. Zodoende ontstaat er meer bekendheid en meer kennis én een podium voor partijen om hun prestaties te laten zien. We gaan ook aan de slag met het creëren van een gelijk speelveld en uitdaging voor alle bij de bouw en renovatie betrokken partijen, waarbij we meer flexibiliteit en vrijheid bieden voor bouwers en ontwerpers in het ontwerpproces door alleen op hoofdlijnen en prestaties te sturen. We gaan er van uit dat er een gezonde competitie ontstaat binnen een gelijk speelveld en dat dát de grootste stimulans is voor partijen om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en enthousiasme duurzaam bouwen en renoveren vorm te geven.

De veranderstrategie vraagt een **fasering in aanpak**: op de korte termijn, 2013 en 2014, gaan we ervoor zorgen dat we voldoende ervaring opdoen met het werken met GPR binnen onze eigen organisaties door het zoveel mogelijk toe te passen in beleid en projecten. Deze periode merken we aan als de implementatiefase. Vanaf 2015 streven partijen naar gezamenlijke ambities. Daarbij biedt het Groene Akkoord ambitieuze partijen – zoals de gemeenten Arnhem en Nijmegen – de ruimte om het proces binnen de eigen gemeente te versnellen, door de lat hoger te leggen of sprongen te maken. Hoe dan ook nemen alle gemeenten de verantwoordelijkheid om partijen te stimuleren en enthousiasmeren door met het gemeentelijk vastgoed zelf het goede voorbeeld te geven.

2 Werken met GPR: één duidelijke taal met vijf thema's

Het realiseren van een duurzame ontwikkeling van de gebouwde omgeving in de regio Arnhem-Nijmegen kan alleen als we met z'n allen één duidelijke taal gaan hanteren voor duurzaam bouwen en renoveren. De instrumenten die wij hierbij gaan gebruiken zijn GPR Gebouw en GPR Stedenbouw. Hiermee kunnen we eenvoudig en snel de huidige en gewenste duurzaamheidsprestaties van woningen, gebouwen en de omgeving waarin ze

staan bepalen. In GPR zijn er vijf thema's, te weten Energie, Milieu, Gezondheid, Gebruikskwaliteit en Toekomstwaarde.
We gaan sturen op prestaties, waardoor we ons op hoofdlijnen kunnen richten en we meer vrijheid geven aan opdrachtgevers en bouwers.

Het instrument GPR Onderhoud is pas sinds kort op de markt en bevat een verdieping van het thema Milieu uit GPR Gebouw. Partijen, in het bijzonder de gemeenten en de woningcorporaties, gaan verkennen in hoeverre GPR Onderhoud geschikt is voor hun onderhoudsprogramma's van hun vastgoed. De stadsregio ondersteunt hierbij door voor experimenteerprojecten een licentie aan te schaffen. De partijen met een experimenteerproject GPR Onderhoud dienen hun ervaringen en opgedane kennis actief te delen met overige belangstellenden.

GPR gebouw 4

energie	miieu	gezondheid	gebruikskwaliteit	toekomstwaarde
energieprestatie	materiaal	geluid	toegankelijkheid	Toekomstgerichte voorzieningen
aanvullende ener-giemaatregelen	water	luchtkwaliteit	functionaliteit	flexibiliteit
	milieuzorg	thermisch comfort	technische kwaliteit	belevingswaarde
		licht en visueel comfort	sociale veiligheid	

3 Eigen verantwoordelijkheid als basis voor afspraken

Sommige partijen zijn al bekend met GPR Gebouw en Stedenbouw maar de meesten, in het bijzonder de gemeenten, zullen veel energie moet steken in het zich eigen maken en implementeren van de systematiek van GPR. Binnen de gemeente zijn meerdere afdelingen betrokken bij de ontwikkeling van vastgoed, zoals beleid, projectbureau en vergunningen. Gemeenten hebben soms de rol van opdrachtgever als het gaat om het realiseren van gemeentelijk vastgoed, maar nog vaker de rol van kaderstellende overheid die ook marktpartijen en woningcorporaties faciliteert. De woningcorporaties zijn opdrachtgever in de nieuwbouw en de verduurzaming van hun woningen. Hierin hebben zij een autonome rol maar vaak hebben ze afspraken met gemeenten hierover. Marktpartijen zoals architecten en ontwikkelende bouwers gebruiken GPR in prijsvragen en aanbestedingen, als ontwerpinstrument en als een benchmark voor kwaliteit.

GPR speelt een rol op diverse niveaus in een organisatie en op verschillende momenten in het proces. Dit vraagt om betrokkenheid van plantoetser tot wethouder, van projectleider tot directeur. Kijkend naar de vele partijen in dit akkoord is een blauwdruk voor implementatie niet gewenst maar juist een implementatie afgestemd op ieders organisatie.

We spreken daarom af dat:

1 Iedere partij zelf verantwoordelijk is voor implementatie binnen haar organisatie. We proberen hierbij zoveel mogelijk bruggen naar elkaar te slaan en van elkaar te leren.
2 De belangenorganisaties verantwoordelijk zijn voor het informeren van hun leden over het Groene Akkoord.
3 De betrokken gemeenten GPR zoveel mogelijk toepassen in hun vastgoedprojecten én ook de ambities van duurzaam inkopen van de Rijksoverheid, voor nieuwbouw en renovatie, overnemen.
4 Partijen zich minimaal houden aan de wettelijk basis zoals vastgelegd in het Bouwbesluit en koplopers de ruimte krijgen om hun eigen ambities te formuleren.
5 We met elkaar zorg dragen voor het publiceren van de lopende en gerealiseerde GPR-projecten op de projectenwebsite www.gprprojecten.nl. Eén keer per jaar worden vooruitstrevende projecten en de betrokken partijen in het zonnetje gezet.
6 We ons verder committeren om kennis en ervaring met GPR met elkaar te delen en het draagvlak voor de werkwijze – zowel binnen als buiten de eigen organisatie – te vergroten.
7 We jaarlijks de voortgang en de ervaringen met het werken met GPR evalueren. Daaruit zal ook blijken of we in 2015 ambities voor nieuwbouw kunnen afspreken en of we op de langere termijn ook voor de bestaande bouw verdergaande afspraken kunnen maken. Ook zal dan meer duidelijkheid zijn over de woon(- of exploitatie)lasten en hoe gebruikers hiermee omgaan.
8 De stadsregio zal de partijen, in het bijzonder de gemeenten, zoveel mogelijk ondersteunen door:
   - voor gemeenten, corporaties en marktpartijen voor 2 jaar een regiolicentie voor GPR Gebouw te verstrekken;
   - voor gemeenten licenties voor GPR Stedenbouw te verstrekken;
   - voor experimenteerprojecten een licentie GPR Onderhoud te verstrekken;
   - een of meer regioconsulent(en) GPR aan te stellen waarvan gemeenten gebruik kunnen maken;
   - een coördinerende, adviserende en stimulerende rol in te nemen tussen de partijen die het Groene Akkoord hebben ondertekend, onder andere door het organiseren van projectgroep en stuurgroepoverleg;
   - de kennisontwikkeling en kennisdeling te bevorderen door het organiseren van bijeenkomsten en het stimuleren van onderzoek;
   - actuele informatie bij te houden op de website www.destadsregio.nl/duurzaam bouwen.

4 Het Groene Akkoord is een levend document

Het Groene Akkoord gaat in op 1 mei 2013 en geldt voor onbepaalde tijd. Het Groene Akkoord kan in goed onderling overleg tussentijds worden gewijzigd en/of geactualiseerd.

Partijen die actief zijn op de bouw- en woningmarkt en andere partijen die zich graag bij het Groene Akkoord willen aansluiten, kunnen het Akkoord op ieder gewenst moment alsnog ondertekenen.

5 Deelnemende partijen

De volgende partijen onderschrijven de visie en afspraken die in dit akkoord zijn vastgelegd.

Gemeenten

Gemeente Arnhem, de heer G.E. Elfrink, wethouder:

Gemeente Beuningen, de heer P. de Klein, wethouder:

Gemeente Doesburg, de heer H.R. Westra, wethouder:

Gemeente Druten, de heer G.C.M. van Elk

Gemeente Duiven, de heer D. Nijland, wethouder:

Gemeente Groesbeek, de heer J.G.M. Thijssen, wethouder:

Gemeente Heumen, de heer H. van den Berg, wethouder:

Gemeente Lingewaard, de heer B. van Eeten, wethouder:

Gemeente Millingen aan de Rijn, de heer P. Wassink, wethouder:

Gemeente Montferland, de heer F.S.A. Wissink, wethouder

Gemeente Mook en Middelaar, de heer H. van den Berg, wethouder:

Gemeente Nijmegen, de heer J.W.M. van der Meer, wethouder:

Gemeente Overbetuwe, de heer F.H.G.M. Witjes, wethouder:

Gemeente Renkum, mevrouw H.J. Weeda, wethouder:

Gemeente Rheden, de heer R. König, wethouder:

b.a. H. Tiemens

Gemeente Rijnwaarden, de heer J.A.M. Lamers, wethouder:

Gemeente Rozendaal, de heer F.R. Hoving, wethouder:

Gemeente Ubbergen, mevrouw M.A. Barber-Hendriks, wethouder:

Gemeente Westervoort, mevrouw A.E.H. van der Kolk, burgemeester:

Gemeente Wijchen, de heer M.J.F.J. Thijsen, wethouder:

Gemeente Zevenaar, mevrouw J.G. van Norel-Hansen, wethouder:

Stadsregio Arnhem Nijmegen, de heer F.M.J.van Rooijen, portefeuillehouder:

Woningcorporaties

Namens de KR8-corporaties, de heer E. Janssen:

Woonstichting Valburg, de heer M.P.C. Jansen, directeur-bestuurder:

Woonstichting Gendt, de heer M.J.M. Hodes, directeur bestuurder:

Woongenoot, de heer Th.E.J. Heijnen, directeur-bestuurder:

Vryleve, de heer D. Hoogland, directeur-bestuurder:

Woonservice IJsselland, de heer H. Esselink, directeur-bestuurder:

Marktpartijen

Bouwend Nederland KAN-regio, de heer J. J.M. Waegemaekers, voorzitter:

Bouwbedrijf Van Grunsven Nijmegen BV, de heer M.W.C. Verstraten, directeur:

Aannemingsbedrijf Bumé BV/ B.V. Bouwonderneming Zevenaar, de heer F.C. Budel, directeur:

Kuijpers Bouw Heteren BV, de heer J.G.M. Kuijpers, directeur:

Burghouts verbouw | service-onderhoud, de heer J.W.M. Burghouts, directeur:

Giesbers Arnhem Bouw BV, de heer J.J.M. Waegemaekers, directeur:

Giesbers Wijchen, de heer H.A.J.M. Heijmans, directeur:

Van de Water Aannemersbedrijf BV, L.J.M. Eijkhout, directeur:

Koenders Totaalbouw BV, de heer P.A Koenders, directeur:

Klaassen Bouwmaatschappij Arnhem BV, de heer H. Keijzer, directeur:

Klok Bouw BV, de heer H. Leenders, algemeen directeur:

Van Bergen BV, de heer H. van Boxmeer, directeur:

DNA, De Nieuwe Aanpak in de bouw, de heer C.P. J. Goossen, voorzitter:

Heijmans NV Vastgoed regio Zuid, de heer S. Jaske, directeur:

KuiperArnhem Bouw en Ontwikkeling, de heer J. Moesbergen, algemeen directeur:

Van Wijnen Oost BV, de heer J.B. Hillen, directeur:

Bouwend Nederland De Liemers, de heer F.C. Budel, plv. voorzitter:

Veluwezoom Verkerk Bouw BV, de heer G.A.P. Verdellen, directeur:

APPENDIX

Bijlage 1 Organisatie

Stuurgroep
- De heer F. van Rooijen, portefeuillehouder Wonen Stadsregio Arnhem Nijmegen
- De heer G. Elfrink, wethouder gemeente Arnhem
- De heer J. van der Meer, wethouder gemeente Nijmegen
- De heer J. Waegemaekers, algemeen directeur Giesbers Arnhem Ontwikkeling en Bouw namens Bouwend Nederland KAN-regio
- De heer E. Janssen, directeur Oosterpoort namens KR8 corporaties

Projectgroep
- De heer R. Josten, projectleider Stadsregio Arnhem Nijmegen
- Mevrouw W. Vonk, Stadsregio Arnhem Nijmegen
- De heer D. Geven, Stadsregio Arnhem Nijmegen
- De heer J. Ossevoort, Aedes
- De heer M. van der Burght, gemeente Arnhem
- De heer W. Mulders, gemeente Arnhem
- Mevrouw F. van Beek, gemeente Beuningen
- De heer H. Bekker, gemeente Beuningen
- Mevrouw M. Schulten, gemeente Montferland
- Mevrouw M. van den Elzen, gemeente Nijmegen
- De heer M. van Ginkel, gemeente Nijmegen
- Mevrouw A. Berns, gemeente Overbetuwe
- De heer F. van der Kemp, gemeente Renkum
- De heer E. IJland, Giesbers Arnhem Ontwikkeling en Bouw
- De heer S. Huisman, Portaal Nijmegen
- Mevrouw P. Dhont, Provincie Gelderland
- De heer H. Langes, Provincie Gelderland
- Mevrouw C. Rose, DNA in de Bouw
- Mevrouw S. van Hulten, W/E Adviseurs
- Mevrouw M. Béguin, W/E Adviseurs
- Mevrouw M. Meulendijks, W/E Adviseurs

Bijlage 2 Begrippen

Definitie duurzaamheid
Een algemeen aanvaarde definitie van duurzaamheid is vastgelegd in het rapport "Our common future" van de Verenigde Naties uit 1987. De World Commission on Environment and Development (WCED) heeft toen, onder voorzitterschap van de toenmalige Noorse premier Gro Harlem Brundtland, de volgende definitie opgesteld:

"Duurzame ontwikkeling is ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen".

Een veel gehanteerde, praktische vertaling van deze definitie is de Triple-P gedachte: een ideaal evenwicht tussen ecologische (planet), economische (prosperity) en sociale (people) belangen. Wat ontbreekt in deze 3-P definitie is het element toekomstwaarde, zoals dat wel besloten zit in de definitie van Brundtland.
In het kader van het project de Duurzaamheidbarometer hebben een aantal corporaties in samenwerking met de Stichting Natuur en Milieu de volgende definitie ontwikkeld, die wel rekening houdt met het aspect van toekomstige generaties:

"Huisvestingsystemen die tot in lengte van dagen houdbaar zijn. Deze systemen tasten de natuurlijke kringloopsystemen niet of nauwelijks aan." In plaats van 'huisvestingssystemen kan men hier ook 'stedelijk ontwikkeling' of meer algemeen, 'vastgoed' lezen.

Definitie Duurzaam bouwen

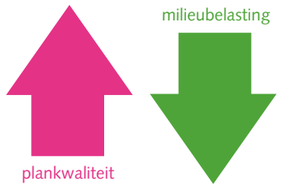

Duurzaam bouwen gaat een stap verder dan energiezuinig bouwen. Duurzaamheid is het creëren van een gebouwde omgeving met een zo hoog mogelijke kwaliteit en tegelijk een zo laag mogelijke milieubelasting. Dit is verbeeld in de figuur hiernaast. Het maximaliseren van kwaliteit gaat over gezondheid, gebruikswaarde en omgeving, nu en in de toekomst. Daarnaast wordt een bijdrage geleverd aan het minimaliseren van problemen als het broeikaseffect, uitputting van voorraden en verlies aan biodiversiteit.
Een duurzaam gebouw komt tot stand door in alle fasen van het bouwproces te sturen op ambities. Voor ambitiestelling duurzaam bouwen zijn in de afgelopen jaren diverse instrumenten ontwikkeld, waaronder GPR Gebouw. Deze instrumenten maken duurzaamheid meetbaar en projecten onderling vergelijkbaar.
GPR Gebouw meet duurzaamheid in vijf thema's:

People Planet Profit	Thema's GPR – wat en hoe?	
Planet		**Energie** Energie wordt duurder, woonlasten stijgen. We willen de klimaatverandering tegengaan. Principes van de Trias Energetica toepassen: Beperk het energieverbruik Maak maximaal gebruik van energie uit duurzame bronnen, Maak zo efficiënt mogelijk gebruik van fossiele brandstoffen om in de resterende energiebehoefte te voorzien
		Milieu Grondstoffen worden schaarser én duurder. De gebouwde omgeving verbruikt ruim 30% van de grondstoffen en veroorzaakt tal van schadelijke emissies. Beperk schadelijke emissies en uitputting van grondstoffen als gevolg van de productie van bouwmaterialen en de bouw / renovatie. Onder andere door bestaande gebouwen te renoveren of juist te slopen, indien renovatie niet zinvol meer is.
People	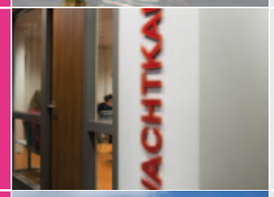	**Gezondheid** Mensen brengen een grond deel van de dag door in hun woning, kantoor of school, maar het binnenmilieu is vaak ongezond. Het doel is gezonde gebouwen om in te wonen en werken. Denk hierbij aan het beperken van geluidsoverlast, voldoende frisse lucht, comfortabele ventilatie en voldoende daglicht.
		Gebruikskwaliteit De Nederlandse samenleving vergrijst. We willen langer in ons eigen huis blijven wonen. Zorg en wonen moet meer worden gecombineerd. Andere doelgroepen hebben juist weer andere behoefte, denk aan jonge mensen, gezinnen met kinderen, gehandicapten, etc. Tegelijkertijd willen mensen een veilige woonomgeving. Het doel is om gebouwen goed toegankelijke en functionele te maken; van een goede technische kwaliteit en in een veilige woonomgeving.
Profit		**Toekomstwaarde** We vernieuwen hooguit 1% van de Nederlandse woningvoorraad. Er zijn wijken waar mensen liever niet willen wonen en wijken die heel populair zijn: als de omgeving mensen dierbaar is, neemt de warde van het vastgoed toe. Leegstaande kantoorgebouwen zijn een maatschappelijk en financieel probleem, ze zijn niet destijds niet toekomstbestendig gerealiseerd. Bij de bouw of renovatie van woningen, kantoren en scholen moet rekening worden gehouden met toekomstige functieverandering en belevingswaarde van de omgeving.

Trias Energetica

De Trias Energetica is vanouds de meest bekende, strategie voor duurzaam bouwen. De strategie richt zich op energiebesparing in drie stappen:

1. **Gebruik zo min mogelijk energie**: een duurzaam gebouw begint bij het ontwerp van de architect. Als die een goed geïsoleerd gebouw ontwerpt, bespaart dat veel energie. Ook de gebruiker van het gebouw kan veel doen, bijvoorbeeld door de verwarming lager te zetten of lichten uit te doen.
2. **Gebruik duurzame 'groene' energie**, energie van bronnen die niet 'op' kunnen raken en het milieu weinig belasten. Zonnecellen en windmolens zijn bekende voorbeelden hiervan.
3. **Gebruik zo slim en efficiënt mogelijk energie** van eindige (fossiele) bronnen (aardgas, kolen) bijvoorbeeld HR+-ketel of Warmte Kracht Koppeling.

Bijlage 3 Bestaande ambities in beeld

1 SLOK en EPC-beleid gemeenten

Het Bouwbesluit 2012 is een wettelijke steun in de rug om duurzamer te bouwen. Als het Bouwbesluit 2012 naast de GPR-scores op de thema's Energie, Gezondheid en Gebruikskwaliteit wordt gelegd, komt dit neer op de onderstaande resultaten voor woningbouw.

Gemeentelijk beleid woningbouw	Energie	Gezondheid	Gebruikskwaliteit
EPC-eis woningbouw Bouwbesluit 2012 (EPC=0,6)	6,8 tot 7,2 afhankelijk van woningtypeafhankelijk van woningtype	6,0 – afhankelijk van gekozen maatregelen voor EPC	
SLOK-beleid: woningbouw aanscherping EPC-eis -10% (EPC=0,54)	7,0 tot 7,5 afhankelijk van het woningtype	6,0 – afhankelijk van gekozen maatregelen voor EPC	
EPC-eis woningbouw (2015) (EPC=0,4)	7,5 tot 8,0 afhankelijk van het woningtype	7,0 – afhankelijk van gekozen maatregelen voor EPC	
EPC-eis woningbouw (2020) energieneutraal (EPC=0)	10	8,0 – afhankelijk van gekozen maatregelen voor EPC	
Politiekeurmerk Veilig Wonen			Minimaal 8,0

Milieuprestatie voor gebouwen (Bouwbesluit 2012)

Het Bouwbesluit 2012 stelt per 1 januari 2013 de berekening van de Milieuprestatie van Gebouwen (MPG) verplicht bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning van een nieuwbouwwoning en nieuwe kantoorgebouwen die groter zijn dan 100m². Er is nog geen grenswaarde bepaald, omdat eerst ervaring met de methode moet worden opgedaan. Met GPR Gebouw (versie 4.2) kan deze Milieuprestatie berekend worden conform de Bepalingsmethode Milieuprestatie voor gebouwen en GWW-werken en kan de gebruiker een omgevingsvergunning voor de milieubelasting aanvragen. De software maakt gebruik van de Nationale Database voor producten die in beheer is bij de Stichting Bouwkwaliteit (SBK).

De invoering van de MPG biedt kansen voor verschillende partijen: gemeenten kunnen sturen op materiaalgebruik (in gemeentelijk beleid en voor het eigen vastgoed), producenten worden gestimuleerd om duurzamere producten te ontwikkelen en ontwerpers kunnen gemotiveerd keuzes maken. Hoewel de wetgever heeft bepaald dat de MPG alleen voor woningen en kantoren berekend hoeft te worden, kan met GPR Gebouw ook voor alle andere typen gebouwen (scholen, multifunctionele accommodaties, winkels, etc) de milieubelasting worden bepaald.

2 Gemeente Arnhem

In 2011 heeft Arnhem het Programmaplan Arnhem Energiestad 2011-2014 vastgesteld.

Met de programmalijn 'Naar een duurzaam gebouwd Arnhem' wil de stad een stevige impuls geven aan het duurzaambouwenbeleid. Het betreft doelen voor zowel nieuwbouw als bestaande bouw en geldt voor de gemeente Arnhem, waarbij de gemeente probeert om marktpartijen mee te nemen in deze doelstellingen door middel van stimuleren en faciliteren. Arnhem gaat GPR als meetinstrument invoeren, waarmee naast energie ook de prestaties op andere thema's van duurzaamheid meetbaar en bespreekbaar worden. Het moment van meting stelt Arnhem bij de bouwvergunningaanvraag.
Duurzaamheid staat binnen de gemeente Arnhem hoog op de agenda. De gemeente Arnhem heeft in dit kader de ambitie om ook haar vastgoed te verduurzamen.
De gemeente Arnhem heeft als doel vastgelegd om bij nieuwbouw en renovatie van gemeentelijke panden gebruik te maken van het instrument 'Gemeentelijke Praktijk Richtlijn' (GPR), als hulpmiddel voor een prestatiegerichte werkwijze voor duurzaam (ver) bouwen. GPR is het meetinstrument. Hiermee worden naast energie, ook de prestaties op andere thema's van duurzaamheid meetbaar en bespreekbaar. Deze normen zijn vastgelegd voor nieuwbouw en renovatie. De normen gelden voor het gehele gebouw en worden hiermee als algemene eis in het PvE opgenomen. De GPR-scores zijn niet te vertalen in eisen per onderdeel: het is een afweging binnen het gehele gebouw, waarbij er een score uitkomt. Uit de GPR berekeningen blijkt aan welke eisen gebouwonderdelen moeten voldoen, dit verschilt per ontwerp. Aanvullende investeringen (per gebouwonderdeel) met een terugverdientijd van kleiner dan 5 jaar dienen daarbij altijd in overweging genomen te worden.
De volgende normen zijn van toepassing voor gemeentelijke panden opgenomen voor nieuwbouw en renovatie:

Normen GPR gebouw voor nieuwbouw:

Normen GPR bij renovatie (bestaande bouw):
Omdat de huidige kwaliteit van gebouw tot gebouw sterk verschilt, is het niet verstandig om één ambitieniveau af te spreken. De Rijksoverheid heeft GPR vanaf 1 januari 2010 aangewezen als toetsingsinstrument voor duurzame renovatie van kantoorgebouwen. De eis is een verbetering van de score met 2 punten of minimaal een 7,0 voor Energie en Gezondheid en het minimaal gelijk houden van de prestatie op de andere thema's. Meer info: www.arnhem.nl/energie

3 Duurzaam Inkopen

GPR Gebouw is opgenomen in de actuele richtlijnen voor Duurzaam Inkopen van de Rijksoverheid. Voor renovatie van kantoorgebouwen geldt de minimumeis dat het gebouw op dusdanige wijze wordt gerenoveerd dat de score per module met ten minste 2 punten wordt verbeterd of minimaal gelijk wordt aan 7. Daarnaast geldt dat, naarmate de score per module hoger is dan de vereiste, de inschrijver een hogere waardering krijgt (gunningscriterium). Doel hiervan is verdergaande ambities te stimuleren en ruimte te bieden voor nieuwe gebouwconcepten en innovatie.

Meer informatie vindt u op:
Nieuwbouw
Renovatie
Duurzaam hout

Duurzaam Inkopen	Energie	Milieu	Gezondheid	Gebruikskwaliteit	Toekomstwaarde
Nieuwbouw	7	7	7	7	7
Renovatie	+ 2,0 of min. 7	+ 2,0 of min. 7	+ 2,0		
of min. 7	+ 2,0				
of min. 7	+ 2,0				
of min. 7					

4 MIA / Vamil

Ondernemers die investeren in duurzame utiliteitsbouw kunnen fiscaal voordeel krijgen wanneer het gebouw voldoet aan de eisen van de Milieulijst. Als een gebouw voldoet aan de eisen van de Milieulijst 2012, kan dit een voordeel opleveren van maximaal € 900.000. De Milieulijst 2012 is te vinden via deze link: www.agentschap.nl/content/overzicht-eisen-voor-duurzame-gebouwen-volgens-de-milieulijst-2012

GPR Gebouw 4 kan volgend de Milieulijst2012 gebruikt worden om een MIA/Vamil aanvraag in te dienen. Voor MIA\Vamil is een score van ten minste 7,5 voor de thema's energie, Gezondheid, Gebruikskwaliteit en Toekomstwaarde volgens de maatlat GPR Gebouw 4 noodzakelijk. De GPR Gebouwberekening moet zijn opgesteld of goedgekeurd door een GPR Gebouw Expert.

	Energie	Milieu*	Gezondheid	Gebruikskwaliteit	Toekomstwaarde
A1020 / F1024 zeer duurzaam	8	7,5	8	8	8
B1023 / A1025 duurzaam	7,5	7	7,5	7,5	7,5

Colofon

Het Groene Akkoord is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met:

- De twintig gemeenten van de Stadsregio Arnhem Nijmegen: Arnhem, Beuningen, Doesburg, Duiven, Groesbeek, Heumen, Lingewaard, Millingen aan de Rijn, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Ubbergen, Westervoort, Wijchen en Zevenaar
- Stadsregio Arnhem Nijmegen
- Woningcorporaties die zijn aangesloten bij KR8 en G5
- Marktpartijen: Giesbers Arnhem Bouw
- Bouwend Nederland KAN-regio
- DNA in de bouw

April 2013
Nijmegen

STADSREGIO
ARNHEM NIJMEGEN

Bezoekadres
Stationsplein 26
6512 AB Nijmegen
Postadres
Postbus 6578
6503 GB Nijmegen
T (024) 329 79 79
F (024) 329 79 70
www.destadsregio.nl